

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΤΕΡΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

ΤΟΜΟΣ Β΄

(Θεολογικά – Άγιογραφικά – Άγιολογικά – Πατερικά –
Εκκλησιαστικά - Κοινωνικά)

Πρόλογος τοῦ συγγραφέως	13
Πρόλογος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	15
Πρόλογος Β΄ Ἐκδόσεως	17

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ - ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

A. Οἱ Ἀπαρχές τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος στήν Ἑλλάδα καί οἱ οἰκουμενικές προοπτικές τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στή Δύση	21
B. Ὁρθοδοξία καί Ἑλληνισμός	38
Γ. Παῦλος καί Ἑλλάδα	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ. Ἴδρυτής τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

A. Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	63
α) Πρὶν ἀπό τή μεταστροφή του	63
β) Ἡ μεταστροφή του	70
γ) Ἡ Α΄ Ἀποστολική περιοδεία (44-45 ἢ 46-47 ἢ 47-48)	74
δ) Ἡ Ἀποστολική Σύνοδος τῶν Ἱεροσολύμων	78
ε) Ἡ Β΄ Ἀποστολική περιοδεία (τέλος 48-ἀρχές 52 ἢ 48/49-51/52) ..	79
1. Ὁ Παῦλος στούς Φιλίππους	80
2. Ὁ Παῦλος στή Θεσσαλονίκη καί Βέροια	82

Ἐπιστολές τοῦ Παύλου πρὸς Θεσσαλονικεῖς	91
3. Ὁ Παῦλος στὴν Ἀθήνα	92
4. Ὁ Παῦλος στὴν Κόρινθο	93
στ) Ἡ Γ' Ἀποστολική περιοδεία (ἄνοιξη 52-ἄνοιξη 57)	95
ζ) Ἡ Δ' Ἀποστολική περιοδεία	99
B. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	104
1. Θεολογία	104
2. Οἱ ἐπιστολές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου	108
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	110
Γ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ «ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΔΑΧΗΣ»	
ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	113
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ	
ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ	127

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ ΣΙΛΑΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

A. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ	
ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	141
1. Ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἀπ. Τιμοθέου, ἡ ἐκκλησία τῶν Φιλιππῶν καὶ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργον του	141
B. ΣΙΛΑΣ ἢ ΣΙΛΑΣ ἢ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ	
ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	
1. Σίλας ἢ Σιλᾶς ἢ Σιλουανός. Μαθητῆς καὶ συνεργάτης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου	163

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ, ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

A. Πρωτεργάτες τῆς ἐκδόσεως καὶ προβολῆς τῶν Νηπτικο- ασκητικοῦ περιεχομένου ἔργων Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου	175
1. Συνεργασία Μακαρίου Κορίνθου-Νικοδήμου Ἀγιορείτου Ἀρχὴ ἐκδόσεως Νηπτικοασκητικοῦ περιεχομένου ἔργων	

(Φιλοκαλίας, Εὐεργετινοῦ, Θείας Μεταλήψεως καὶ τῶν ἔργων Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου)	178
2. Ἐκδοση τῆς συλλογῆς τῶν ἔργων Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου	184
B. Περί τοῦ βίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου	188
Γ. Ἔργα Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου καὶ ἐκδόσεις τους	196
Δ. Συνοπτικὴ διδασκαλία Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου περὶ πνευματικῆς τελειότητος	205
BIBΛIOΓPAΦIA	215

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ (1749-1809)

A. ΒΙΟΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ	219
1. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ	219
2. ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ	249
α) Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὡς συγγραφεὺς	249
β) Τὰ Συγγράμματά του	260
BIBΛIOΓPAΦIA	294
B. ΠΡΟΪΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ «ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΝ» ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ	
1. Προϋποθέσεις πνευματικῆς ζωῆς κατὰ τὸ «Συμβουλευτικόν» τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου	296
Γ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ, ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΩΝ	
1. Εἰσαγωγικά	345

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΠΑΡΙΟ

1. Ἀναζήτηση τῆς ταυτότητος τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ πολεμικὴ τῶν Διαφωτιστῶν ἐναντίον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς	357
2. Ἡ διαμάχη στό χωρὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πατερικότητα τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου Παρίου καὶ τὸ κίνημα τῶν Κολλυβάδων	362
3. Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας στή διαμάχη τοῦ χώρου τῆς πολιτικῆς ιδεολογίας καὶ οἱ ἀντιευρωπαϊκὲς ἀπόψεις τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου Παρίου	375

4. Ἡ διαμάχη στό χώρο τῆς παιδείας καί ἡ ἀντίδραση τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου Παρίου στίς ιδέες τῶν Διαφωτιστῶν 380

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ

- Τό διδακτικόν καί συγγραφικόν ἔργον τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Μητροπολίτου Πενταπόλεως 385
1. Βίος 388
2. Τό συγγραφικόν ἔργον τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου 390
3. Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος διδάσκαλος καί ποιμὴν 399
4. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ 410
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 415

ΠΑΤΕΡΙΚΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

- Οἱ Διμερεῖς Διαχριστιανικοὶ Διάλογοι καί οἱ ἀπόψεις τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας (ΙΔΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ) 417

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄

ΤΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

- A. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 437
- B. ΤΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ 452
1. Τό ιεραποστολικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐπιταγή τοῦ Κυρίου 452
2. Ἡ ἄσκηση τοῦ ιεραποστολικοῦ ἔργου καθήκον καί ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας 455
3. Τό ιεραποστολικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ὡς μέσο κοινωνίας μέ τόν Θεόν καί σωτηρίας τοῦ κόσμου 463
4. Προϋπόθεσις ἀσκήσεως τοῦ ιεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας 468

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

**ΤΟ ΑΓΑΘΟ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΟΝ**

1. Ἡ εἰρήνη ὕψιστο κοινωνικὸ ἀγαθὸ	471
2. Ἡ γνώμη τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν εἰρήνην	476
3. Χριστολογικὴ ἀντίληψη τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων γιὰ τὴν εἰρήνην	485

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

**ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ «ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ» ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

Εἰσαγωγικά	493
1. Ἀπόψεις τῶν Πατέρων	497
2. Ἡ ἀγάπη ὡς νέα ἀρχὴ στὴν κοινωνία	502
3. Ἡ ἀρχὴ τοῦ μέτρου στὴ χρῆση τοῦ πλοῦτου	504

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

**Η ΠΕΡΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΣ)**

Εἰσαγωγικά	515
1. Ἡ ἐργασία ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ	517
2. Ἡ ἐργασία εἰς τὸν προχριστιανικὸν ἑλληνορωμαϊκὸν κόσμον ἐκτὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης	521
I. Εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον	521
II. Εἰς τὸν ρωμαϊκὸν κόσμον	525
3. Ἡ ἐργασία εἰς τὸν Χριστιανισμόν	526
Ἡ ἐργασία εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην	527
4. Ἡ ἐργασία κατὰ τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας	534
I. Τὸ νόημα τῆς ἐργασίας	536
II. Σκοπὸς τῆς ἐργασίας	540
III. Κοινωνιολογικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐργασίας	542
IV. Περί ἐπαγγελμάτων γενικῶς	543
Ἐπίλογος	556

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄
Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ-ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ AIDS

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	557
1. ΤΟ AIDS	561
2. Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ AIDS ΑΠΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ. ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΩΣ	563
3. ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ	574
4. ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	580
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	581

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄
Η ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΓΕΝΝΕΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΧΑΣΜΑ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ	
Κοινωνικές αντιθέσεις. Τό χάσμα τῶν γενεῶν	583
ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ, ΕΝΝΟΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ	603
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	621